

Αφιέρωμα στο Μάνο Λοΐζο

(Σάββατο 3 Αυγούστου, 21:30, στο Δημοτικό Στάδιο Δήμου Χίου)

από τον πρόεδρο του Εφορευτικού Συμβουλίου
Χρίστο Στεργ. Μπελλέ

Η Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου «Κοραΐς», κορυφαίο πνευματικό κέντρο του τόπου, δεύτερη μετά από εκείνη των Αθηνών κι από τις πιο αξιόλογες Βιβλιοθήκες της Ευρώπης – στα πλαίσια μιας νέας αφήγησης, μα και στροφής στην κοινωνία και κύρια τους νέους – θεσμοθέτησε αφιερώματα στο λαϊκό τραγούδι, το λαϊκό μουσικό πολιτισμό. Την απαρχή του θεσμού αποτέλεσε η περσινή και, ομολογουμένως πετυχημένη, συναυλία-αφιέρωμα στον «αδευτέρωτο» Στέλιο Καζαντζίδη, που εκτός από μουσική, περιελάμβανε και προβολή αρχαιακού υλικού.

Τέτοιες εκδηλώσεις – όπως και τούτη για τον αξέχαστο Μάνο Λοΐζο, που οικιάζει στην ίδια τροχιά με την προηγούμενη – είναι απόλυτα συμβατές με το πνεύμα, το ρόλο, μα και τους στόχους μιας σύγχρονης Βιβλιοθήκης, που προάγει την καλλιέργεια, τη γνώση και τον εν γένει πολιτισμό, στα πλαίσια μιας αμφίδρομης ζωτικής σχέσης με την κοινωνία, το σκεπτόμενο άνθρωπο. Η ημερήσια διάταξη των μεγάλων Βιβλιοθηκών της Ευρώπης και της Αμερικής, βρίθκει από αντίστοιχες εκδηλώσεις.

Στο Μάνο Λοΐζο, λοιπόν, τον πεφλημένο των θεών (ους οι θεοί φιλούσι αποθνήσκουσι νέοι), με πολλά και δυνατά «γιατί», μα κύρια:

Γιατί η μουσική είναι τέχνη με αρχέτυπη προέλευση κι αποτελεί την κινητήρια δύναμη του πολιτισμού. Έκφραση αυτής της μουσικής αποτελεί κι η λαϊκή μουσική, το λαϊκό τραγούδι. Είναι αδιανόητο να μιλάς για στροφή της Βιβλιοθήκης στην κοινωνία, το λαό, αν δε μάθεις να σέβεσαι και να τιμάς τον πολιτισμό του και εν προκειμένω, το λαϊκό μουσικό πολιτισμό του. Στους στυλοβάτες και σκαπανείς αυτού του πολιτισμού, που αφορά στο έντεχνο λαϊκό τραγούδι, αναμφίβολα, συγκαταλέγεται κι ο Μάνος Λοΐζος.

Γιατί αποτελεί λάθος ασύγγνωστο να απομονώνεις το τραγούδι από τον πολιτισμό και την πνευματικότητα, όπως και να καθορίζεις τα όρια του πνεύματος και του πολιτισμού, αφού το γνήσιο λαϊκό τραγούδι – πριν εκφυλιστεί στη σύγχρονη πραγματικότητα – δεν απευθύνεται μόνο στο θυμικό, αλλά καταγράφει την Ιστορία και τον πολιτισμό των ανθρώπων, στο χρόνο και τόπο, άρα ενδύεται, αυτεξούσια, κοινωνικότητα και πνευματικότητα.

Γιατί το τραγούδι, ως γνωστόν, εκφράζει την εποχή του. Είναι ένα κομμάτι της ίδιας της ζωής, μια αστέρευτη, αντικειμενική, αυθεντική πηγή Ιστορίας, παράδοσης, πολιτισμού. Ο **Μάνος Λοΐζος** (1937-1982) – ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους Έλληνες συνθέτες-τραγουδοποιούς – κατέγραψε και καταύγασε ανεξίτηλα με την τέχνη, την τεχνική, το ήθος και τη στάση ζωής το μουσικό στερέωμα, για τούτο και θεωρείται, αυτοδίκαια, απ' τους κορυφαίους του λαϊκού μουσικού πολιτισμού μας.

Γεννήθηκε στις 22 Οκτωβρίου 1937 στο χωριό Άγιοι Βαβατσινιάς της επαρχίας Λάρνακας της Κύπρου. Ήταν μόλις επτά ετών, όταν η οικογένειά του μετακόμισε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, για καλύτερες μέρες. Με τη μουσική ασχολήθηκε απ' τα μαθητικά του χρόνια. Μετά την αποφοίτησή του απ' το Αβερύφειο Γυμνάσιο της Αλεξάνδρειας, το 1955, ήλθε στην Αθήνα και γράφτηκε αρχικά στη Φαρμακευτική Σχολή Αθηνών και στη συνέχεια στην τότε Ανωτάτη Εμπορική. Το 1960 – ύστερα από πολλές περιπλανήσεις και αγώνες για τη βιοτή –

εγκαταλείπει τις σπουδές στα πανεπιστήμια και αρχίζει, οριστικά και αμετάκλητα, να θυσιάζει στο βωμό της αρχέγονης Μούσας του.

Το 1962, με τη μεσολάβηση του Μίμη Πλέσσα στη «Φίλιπς», ηχογραφεί το πρώτο τραγούδι του («Το τραγούδι του δρόμου»), σε ποίηση Λόρκα, απόδοση Νίκου Γκάτσου και ερμηνεία Γιώργου Μούτσιου.

Τον ίδιο χρόνο γίνεται ιδρυτικό μέλος κι αντιπρόεδρος στο «Σύλλογο Φίλων Ελληνικής Μουσικής», με στόχο τη στήριξη του έργου του Μίκη Θεοδωράκη, αλλά και την προβολή νέων δημιουργών. Στις τάξεις του συλλόγου θα βρεθούν πολύ γρήγορα ο Χρήστος Λεοντής, ο Γιάννης Μαρκόπουλος, ο Διονύσης Σαββόπουλος, η Μαρία Φαραντούρη, ο Νότης Μαυρουδής, ο Φώντας Λάδης, ο Μάνος Ελευθερίου και άλλοι πολλοί.

Στη βραχεία (εικοσαετή) μουσική του διαδρομή έγραψε μερικά από τα καλύτερα ελληνικά τραγούδια γεμάτα λυρισμό, τρυφερότητα, μα και κοινωνικο-πολιτικά μηνύματα. Την τριετία 1974-1977 υπήρξε ένας από τους βασικούς εκφραστές του πολιτικού τραγουδιού. Σ' αυτή την περίοδο κυκλοφορεί το δίσκο «Τα Τραγούδια του Δρόμου», με τραγούδια που είχαν απαγορευτεί ή δεν τους είχε επιτραπεί η ηχογράφηση, απ' τη χούντα.

Συνεργάστηκε με κορυφαίους στιχουργούς, όπως: Γιάννη Νεγρεπόντη, Φώντα Λάδη, Μανώλη Ρασούλη, Δημήτρη Χριστοδούλου, Λευτέρη Παπαδόπουλο και τα τραγούδια του ερμήνευσαν μεγάλα ονόματα, όπως: Στέλιος Καζαντζίδης, Γιώργος Νταλάρας, Βασίλης Παπακωνσταντίνου, Χάρις Αλεξίου, Γιάννη Πουλόπουλος, Γιάννης Πάριος, Μαρία Φαραντούρη, Δήμητρα Γαλάνη, Γιάννης Καλατζής.

Τη βασική δισκογραφία του χτίζουν: «**Ο Σταθμός**»(1968), «**Θαλασσογραφίες**» (1970), «**Ευδοκία**» (1971), «**Να 'χαμε τι να 'χαμε**» (1972), «**Τραγούδια του Δρόμου**»(1974), «**Καλημέρα ήλιε**»(1974), «**Τα νέγρικα**»(1975), «**Τα τραγούδια μας**»(1976), «**Τα τραγούδια της Χαρούλας**»(1979), «**Για μια μέρα ζωής**»(1980), «**Γράμματα στην αγαπημένη**»(1983), που ήταν κι ο τελευταίος του δίσκος, σε στίχους του Τούρκου ποιητή, Ναζίμ Χικμέτ και ελληνική απόδοση του Γιάννη Ρίτσου.

Ταξίδεψε, δυστυχώς, στη γειτονιά των αγγέλων, σε ηλικία μόλις 45 ετών, αφήνοντας δυσαναπλήρωτο κενό και ένα αίδιο αστέρι στο στερέωμα.

Στο **Μάνο Λοΐζο**, λοιπόν, με την ποικιλώνυμη αρωγή και συμμετοχή της κόρης του **Μυρσίνης** και τη σφραγίδα των: **Πίτσας Παπαδοπούλου, Μελίνας, Κανά, Βασίλη Λέκκα, Απόστολου Ρίζου** καθώς και του μεγάλου ηθοποιού **Γιάννη Μπέζου**. Την πολυμελή ορχήστρα διευθύνει ο μαέστρος **Παναγιώτης Στεργίου** και το πρόγραμμα επιμελείται ο συγγραφέας-βιογράφος και διευθυντής του «Ογδοου» **Κώστας Μπαλαχούτης**.

Ας μη λείψει κανείς...

